

Σύμβολο της Πίστεως ή Πιστεύω ονομάζεται η σύντομη και περιληπτική σωτήρια - Ομολογία των βασικών Δογμάτων της Ορθοδόξου Χριστιανικής Πίστεως μας. Ως γνωστόν η Εκκλησία μας, μετά από τριακόσια χρόνια σκληρών διωγμών από ασεβείς αυτοκράτορες, ταλανίστηκε και από έναν ακόμα θανάσιμο εχθρό, ύπουλο όπως το φίδι, τις Αιρέσεις. Δηλαδή τις πλανεμένες διδασκαλίες κάποιων πλανεμένων κληρικών της σχετικά με τα βασικά θέματα της Πίστεώς μας που αφορούσαν την αντίληψή μας για την Αγία Τριάδα, την Παναγία, την Εκκλησία τα έσχατα και λοιπά.

Για την καταπολέμηση αυτής της λαίλαπας των αιρέσεων και για τη διασαφήνιση των Δογμάτων – Θεμάτων της ορθής πίστεως, αρχικά συγκροτήθηκαν κατά καιρούς οι Οικουμενικές Σύνοδοι προιόν των οποίων είναι το Σύμβολο της Πίστεως και οι Κανόνες που ρυθμίζουν την ζωή της Εκκλησίας. Έτσι λοιπόν, το Σύμβολο της Πίστεως συντάχθηκε στις δύο πρώτες Οικουμενικές Συνόδους και καθιερώθηκε από την Εκκλησία για να προστατεύσει τους πιστούς από τις αναφανείσες αιρέσεις που ταλαιπώρησαν τον 4ο αιώνα τους χριστιανούς, ήτοι τον Αρειανισμό (την άρνηση της Θεότητας του Κυρίου μας Ιησού Χριστού) και την Πνευματομαχία (την άρνηση της Θεότητας του Αγ. Πνεύματος).

Αρνητικοί πρωταγωνιστές και εισηγητές στην πνευματική αυτή διένεξη ήταν αφενός μεν ο ιερέας Άρειος για την πρώτη αίρεση και αφετέρου ο πατριάρχης Μακεδόνιος για τη δεύτερη. Περιλαμβάνει 12 άρθρα πίστεως. Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος, επί Μ. Κωνσταντίνου το 325 στη Νίκαια, συνέταξε τα 7 πρώτα άρθρα του Συμβόλου αυτού (ονομάζεται και Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως) και απεφάνθη επισήμως πλέον ότι ο Χριστός όχι μόνο δεν είναι δημιούργημα του Θεού, αλλά είναι και το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος. Η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος, που συνήλθε το 381 στην Κωνσταντινούπολη επί Μ. Θεοδοσίου, συνέταξε τα 5 επόμενα άρθρα πίστεως και απεφάνθη και εγγράφως πλέον ότι το Άγιο Πνεύμα είναι το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ομόθρονο και ισοδύναμο με τον Πατέρα και τον Υιό. Το Σύμβολο περιλαμβάνει στη συνέχεια την πίστη του Χριστιανισμού όσον αφορά την Εκκλησία, το μυστήριο του Βαπτίσματος, την σωματική ανάσταση των νεκρών και την αιώνια ζωή μετά την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου και πιο συγκεκριμένα το 1ο άρθρο αναφέρεται στον Θεό Πατέρα, το 2ο μέχρι το 7ο, αναφέρονται στον Υιό, το 8ο αναφέρεται στο Άγιο Πνεύμα, το 9ο άρθρο αναφέρεται στην Εκκλησία, το 10ο στο Βάπτισμα, το 11ο στην Ανάσταση των νεκρών και το 12ο στην Δευτέρα Παρουσία.

Η πρώτη λέξη του Συμβόλου, δηλαδή το «Πιστεύω», δηλώνει όχι θεωρητική θρησκευτική πίστη αλλά πραγματική σχέση και εμπιστοσύνη προς το Θεό. Ξεκίνησε όταν ο Ίδιος ο Θεός αποκαλύφθηκε επί Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, Μωϋσή, προφητών κ.λπ. στην ανθρωπότητα, και πιάνοντας από το χέρι το λαό του, βάδισαν μαζί, όπως κάνουν οι αγαπημένοι, μέσα στην ιστορία, μέχρις ότου ολοκληρώθηκε η γνωριμία αυτή στον Χριστό, το πλήρωμα και την προσμονή των αιώνων, και την Εκκλησία που ο Κύριος ίδρυσε, δηλαδή το λιμάνι της σωτηρίας. Βρίσκεται η λέξη αυτή στον ενικό αριθμό για να επισημάνει ότι στην εκκλησιαστική ζωή δεν λατρεύουν κάποιες απρόσωπες μάζες κάποιον θεό, αλλά ότι πρόκειται για προσωπική εκδήλωση ευσέβειας προς τον ποιητή των όλων. Ο άνθρωπος καθ' Οδόν εμπιστεύτηκε τον Θεό όπως ο γιος τον πατέρα του, όπως εμπιστεύεται το παιδί την μητέρα του, χωρίς ορθολογισμούς και αμφισβητήσεις, που θέτουν όρια, ψυχρότητα και απόσταση. Πιστεύω σημαίνει ακόμη ότι προεκτείνω τη λογική μέσω της πίστεως, χωρίς να καταργώ την λογική μου, όπως ακριβώς δεν καταργώ την όραση, αλλά την αυξάνω όταν παρατηρώ μέσα στο μικροσκόπιο ή το τηλεσκόπιο. Επιπλέον, λέγοντας ότι πιστεύω στον Θεό δεν σημαίνει ότι δέχομαι τυφλά αλήθειες χωρίς νόημα,

αλλά ότι δεν εξηγείται διαφορετικά ο κόσμος και η ιστορία, αν δεν υπάρχει Θεός που μεριμνά για τα πάντα. Μάλιστα, ερευνώντας τις Γραφές ανακαλύπτεις εκεί τον ίδιο τον Χριστό, τόσο στην Παλαιά όσο και στην Καινή Διαθήκη. Η Πίστη, στη συνέχεια, δεν συγκρούεται με την Επιστήμη, αλλά είναι αλληλοσυμπληρούμενα μεγέθη, για την πρόοδο, ανάπτυξη και ευημερία ανθρώπου και κόσμου.

Πιστεύω εις ἓνα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

Εἶναι ο Θεός ποιητής-δημιουργός ουρανοῦ καὶ γῆς, ὅλων των ορατῶν δηλαδή καὶ ἀοράτων ὄντων. Δημιούργησε τους ἀγγέλους πρῶτα (Ιωβ 38,7), ὕστερα το σύμπαν, τὴ φύση, τὰ ζῶα καὶ τελικά τον ἄνθρωπο, ἀπὸ το μηδέν καὶ ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη θέλησή Του, με μόνο τον δημιουργικό Του Λόγο (δηλ. μέσω του Υἱοῦ Του), χωρὶς νὰ ἦταν ἀναγκασμένος, ἀλλὰ λόγω τῆς ἀπειρῆς ἀγάπης Του. Ὅσο για τους ἀγγέλους, εἶναι ἀόρατα ὄντα, που δοξολογούν ἀπαύστως τον Θεό, συμπαρίστανται στους ἀνθρώπους, μεταφέρουν τὸ μήνυμα του Θεοῦ καὶ τὶς προσευχὲς των πιστῶν. Ἐνα τάγμα ἀγγέλων ἐξέπεσαν κάποτε καὶ μετεξελίχθησαν σε δαίμονες, πονηρὰ πνεύματα. Ἀντιστρατεύονται τὸ θέλημα του Θεοῦ, ἀλλὰ ἀθελά τους οδηγούν πολλοὺς στη σωτηρία, ἀφοῦ ο πόνος καὶ ο πειρασμός μποροῦν νὰ στρέψουν τους ἀνθρώπους για βοήθεια στη φιλανθρωπία του Θεοῦ. Λατρεία φυσικά ἀποδίδουμε μόνο στον Τριαδικό Θεό, στον Ἰησοῦ Χριστό καὶ τὴ Θεία Μετάληψη, ἐνῶ τιμὴ ἀποδίδουμε στους ἀγίους καὶ ἀγγέλους καὶ ἐξαιρετικά στην Ὑπεραγία Θεοτόκο. Ο ἄνθρωπος εἶναι ἡ κορωνίδα τῆς δημιουργίας κατὰ τους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Συγκεφαλαιώνει τον υλικὸ καὶ πνευματικὸ κόσμο, δηλ. ἀποτελεῖται ἀρμονικά ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Πλάστηκε κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωση Θεοῦ με σκοπὸ τὴν τελειοποίηση καὶ ἀγιότητά του, τὴν κατὰ χάρη ἔνωση με τον Θεό.

Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Πιστεύουμε καὶ στον Ἰησοῦ Χριστό, τον Υἱὸ του Θεοῦ, που εἶναι Κύριος καὶ μονογενής, γεννήθηκε δε ἀπὸ τον Πατέρα Του προαιώνια. Εἶναι φῶς ἀπὸ τὸ φῶς του Πατέρα Του, Θεός ἀληθινός. Γεννήθηκε καὶ δεν δημιουργήθηκε, ὅπως διάφορες αἱρέσεις μέχρι σήμερα κακῶς διδάσκουν. Ἐχει δε τὴν ἴδια οὐσία με τον Πατέρα Θεό, ἐνῶ μέσω αὐτοῦ πλάστηκαν τὰ πάντα. Ὅταν ἦρθε «το πλήρωμα του χρόνου», ο Υἱός του Θεοῦ ἐγένετο καὶ ἄνθρωπος (Θεάνθρωπος) καὶ ὀνομάστηκε Ἰησοῦς Χριστός. «Ἰησοῦς» σημαίνει τον Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ των ἀνθρώπων, ἐνῶ ο τίτλος «Χριστός» δηλώνει τον κεχρισμένο ἅγιο του Θεοῦ, ὄχι ὅμως με λάδι καὶ ἀρωματικές ουσίες, ὅπως συνέβαινε στην ἀρχαιότητα με τους προφῆτες καὶ βασιλεῖς, ἀλλὰ με τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ο Ἰησοῦς Χριστός εἶναι «Φῶς ἐκ φωτός». Ὅπως καὶ στην ἀρχαία Ελλάδα, ἐτσι καὶ στην ἀρχαία εβραϊκὴ θρησκεία ἔχουμε συνάρτηση Θεοῦ καὶ φωτός σε πάρα πολλὰ χωρία. Ο Ἅγιος Συμεὼν ο θεοδόχος ὀνομάζει τὸ βρέφος Ἰησοῦ «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν» (Λουκ. 2,32). Στην Μεταμόρφωση του Κυρίου (Ματθ. 17,2), «Τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς». «Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ιω.8,12) καὶ «φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα» (Ιω. 12,46), λέγει ο Ἰησοῦς. «Φῶς ἰλαρόν», ψάλλουμε στην Ἐκκλησία. Ἡ γέννηση του Χριστοῦ «ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως» καὶ «σὲ προσκυεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης», ψάλλουμε ἐπίσης στην Ἐκκλησία. Στην Παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἐκτενὴς ἀναφορὰ καὶ προσευχητικὴ ἐμπειρία πάνω στο ἀκτιστὸ φῶς του Θεοῦ, που βιώνουν οἱ ἅγιοι μυστηριακά. Το «δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο» σημαίνει ὅτι ὅλα ὅσα ὑπάρχουν δημιουργήθηκαν ἀπὸ τον Πατέρα, διὰ του Υἱοῦ καὶ ἐν Ἁγίῳ

Πνεύματι. Συμμετέχει ολόκληρη η Αγία Τριάδα από κοινού στο έργο της δημιουργίας των πάντων, ιδιαίτερα όμως η πλάση ολόκληρη χρωστάει την ύπαρξή της και το είναι της στον Υιό και Λόγο του Θεού, μέσω του οποίου εμφανίστηκε το σύμπαν από το μηδέν.

Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Ο Υιός του Θεού χωρίς να είναι υποχρεωμένος, αλλά κινούμενος από την άπειρη αγάπη του για το πλάσμα του, τον άνθρωπο, γεννήθηκε ως άνθρωπος από την Παρθένο Μαρία, με τη συνέργεια του Αγίου Πνεύματος. Σύμφωνα με τον ευαγγελιστή Ιωάννη, τον Θεολόγο ο Χριστός είναι ο Λόγος του Θεού: «Στην αρχή ήταν ο Λόγος και ο Λόγος ήταν Θεός... Ο Λόγος έγινε άνθρωπος και σκηνώσε ανάμεσά μας, και είδαμε τη δόξα του, δόξα που έχει ο μονογενής Υιός από τον Πατέρα του, πλήρης χάριτος και αληθείας» (Ιω. 1,1-14). Ο σκοπός της Θείας Ενανθρώπησης είναι η ένωση των ανθρώπων στο πρόσωπο του Χριστού, η θυσία Του υπέρ της λύτρωσης των ανθρώπων και η θέση τους με τα μυστήρια της Εκκλησίας. Για τον Μ. Αθανάσιο, κατέβηκε στη γη για να ανεβούμε εμείς στον ουρανό. Έγινε άνθρωπος για να γίνουμε εμείς κατά χάριν θεοί. Γεννήθηκε όμοιος σε όλα με μας εκτός από την αμαρτία. Ο Χριστός δεν είχε εσωτερικούς πειρασμούς. Και αυτός ο διάβολος τού επιτέθηκε εξωτερικά και αντικρούστηκε πλήρως. Δεν είχε ροπή προς την αμαρτία, αφού γεννήθηκε χωρίς το προπατορικό αμάρτημα. Όσον αφορά τη μητέρα του Θεού είναι η ισχυρότερη μεσίτρια προς τον Υιόν της και πάντοτε παρακαλεί υπέρ ημών τον Θεό και Κύριό της. Στο όνομά της έχουν γίνει 'άπειρα' θαύματα. Υπήρξε Αειπάρθενος πριν, κατά και μετά τον τόκο της (Ματθ. 1,18-20) & Λουκ. 1,34-35). Δεν γεννήθηκε βέβαια απαλλαγμένη από το προπατορικό αμάρτημα (όπως δέχεται η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία), αλλά αγιάσθηκε κατά τον Ευαγγελισμό. Όταν συμπλήρωσε τα χρόνια της ζωής της στη γη, και αφού διέτελεσε και διατελεί ως μητέρα της Εκκλησίας, κοιμήθηκε και αμέσως μετά μετέστη προς την Ζωή, δηλαδή προς τον ίδιο τον Υιό της.

Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

Με τη σταύρωσή του ο Χριστός ένωσε ουρανό και γη και συμφιλίωσε Θεό και ανθρωπότητα. Είναι ο μέγας Ειρηνοποιός και στο διηνεκές. Εκπληρώθηκαν έτσι οι προφητείες: (α) του Δαβίδ: 'Τρύπησαν τα χέρια μου και τα πόδια μου' (Ψλμ. 21,17) και (β) του Ησαΐα: 'Αυτός φέρει πάνω του τις δικές μας αμαρτίες και για μας υποφέρει' (53,4). Όπως η μάνα πελεκάνος αυτοτραυματιζόμενη προσφέρει το αίμα της για να ζήσουν τα παιδιά της, έτσι και ο Χριστός προσέφερε το αίμα Του δια του Τιμίου Σταυρού για να σώσει τον κόσμο. Το μαρτύριο του Σταυρού υπήρξε το πλέον επώδυνο και εξευτελιστικό, πόσο μάλλον αφού προηγουμένως είχε υποστεί ο Κύριος και πολλές μαστιγώσεις. Έχασε σχεδόν όλο του το αίμα, μετέφερε το βαρύ σταυρό του, καρφώθηκε με μεγάλα καρφιά πάνω σ' αυτόν και φόρεσε αγκάθινο στεφάνι που επέτεινε το βαρύ του πόνο. Το νεκρό σώμα Του, αφού σαβανώθηκε, τοποθετήθηκε σε λαξευμένο σπήλαιο, η είσοδος του οποίου κλείστηκε με μεγάλη πέτρα. Τις τρεις ημέρες του θανάτου του, η ψυχή Του ενωμένη με την θεότητά Του 'κατέβηκε' στον άδη και κήρυξε στις φυλακισμένες εκεί ψυχές και έσωσε όσους είχαν τις προϋποθέσεις για σωτηρία (Ψ. 15,10/Α' Πέτρ. 3,18-20). Ο Παύλος διδάσκει ότι ο Χριστός 'μάς εξαγόρασε από την κατάρα του νόμου, με το να γίνει για χάρη μας προσωρινά ο ίδιος κατάρα' (Γαλ. 3,13). Πράγματι, ο Σωτήρας έκανε σε μας μια πνευματική μετάγγιση αίματος και η ανθρωπότητα από ετοιμοθάνατη που ήταν αναζωογονήθηκε. Σώθηκε μάλιστα από την απερίγραπτη απιστία, διαφθορά και κακία.

Και αναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

Ο Χριστός αρκετές φορές προείπε την ανάστασή Του και έγινε πραγματικά. 'Γκρεμίστε, εἶπε, τον ναό αυτόν (εννοούσε το σώμα του) και θα τον ανοικοδομήσω και πάλι' (βλ. Ιω. 2,19 και Πρ. 1,3). Αν οι απόστολοι δεν είχαν δει και νουθετηθεί από τον αναστημένο, για 40 ημέρες μάλιστα πριν αναληφθεί, δεν θα δεχόντουσαν να χάσουν περιουσίες, να αφήσουν οικογένειες, να περιφρονήσουν και την ίδια τη ζωή τους κηρύσσοντας την ανάσταση του Ιησού. Οι μαθητές του Ιησού, όταν πρωτάκουσαν από τις Μυροφόρες ότι αναστήθηκε, δεν τις πίστεψαν. Αλλά και ο απόστολος Θωμάς φάνηκε ιδιαίτερα δύσπιστος έως ότου τον είδε αναστημένο την δεύτερη εβδομάδα και διαπίστωσε ιδίως χερσὶ το τρυπημένο από τα καρφιά σώμα Του. Αυτό αποδεικνύει ότι οι μαθητές και οι απόστολοι δεν είχαν παραισθήσεις, αλλά ήταν πολύ προσγειωμένοι ως καθημερινοί, πρακτικοί Ιουδαίοι που ήσαν. Άλλωστε για 40 ημέρες ο Θεάνθρωπος δίδασκε και περπατούσε με τους μαθητές του, όλες τις ώρες της ημέρας, και τον είδαν συνολικά πάνω από 500 άνθρωποι, άντρες και γυναίκες σε έντεκα ξεχωριστές περιπτώσεις. Δεν επρόκειτο επομένως για φαντασία ορισμένων γυναικών (Μυροφόρων). Ούτε παθαίνουν παράκρουση τόσο άνθρωποι, όταν μάλιστα δήλωσαν πως μετά τις 40 ημέρες σταμάτησαν και οι εμφανίσεις Του (διότι αναλήφθηκε). Κλοπή του ένδοξου νεκρού σώματος δεν θα μπορούσε να είχε γίνει, διότι όχι μόνο φρουρούσαν τον τάφο 16 πάνοπλοι στρατιώτες αλλά και γιατί οι μαθητές Του κρυβόντουσαν για τον φόβο των Ιουδαίων και των Ρωμαίων. Ο δε Πέτρος τον είχε ήδη απαρνηθεί τρεις φορές όσο Εκείνος ζούσε, πόσο μάλλον θα φοβόταν αφού πέθανε και ετάφη. Το ότι ξεχύθηκαν οι απόστολοι μετά την Πεντηκοστή σαν άφοβα λιοντάρια διδάσκοντας και βαπτίζοντας Ιουδαίους και Εθνικούς στο όνομα του Ιησού, αυτοί που λίγο πριν φοβόντουσαν σαν λαγοί μπροστά στον κυνηγό, μόνο έργο του Αγίου Πνεύματος μπορούσε να είναι και της Χάριτος του Αναστάντος Κυρίου. Τέλος, ο απόστολος Παύλος, που υπήρξε αρχικά διώκτης των χριστιανών, είδε τον Χριστό μέρα μεσημέρι και έκτοτε έγινε το κυριότερο σκεύος εκλογής Του για τον ευαγγελισμό των εθνών. Η θαυμάσια αποστολική και ιεραποστολική ζωή του περιγράφεται αναλυτικά στις Πράξεις των αποστόλων. Κατά τας Γραφάς: Με τους ομοδύναμους όρους 'Γραφές', 'Αγία Γραφή', 'Βίβλος', εννοούνται το σύνολο των βιβλίων της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, που αναφέρονται στην αποκάλυψη του Θεού και στις αλήθειες της πίστεως. Κεντρικός πρωταγωνιστής τόσο στην Π.Δ. όσο και στην Κ.Δ. είναι το Θεανδρικό πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ως Λυτρωτής και Μεσσίας. Η Π.Δ. αποτελείται από 49 βιβλία και περιγράφει την δημιουργία του κόσμου, την ιστορία της ανθρωπότητας και του Ισραήλ μέχρι την εποχή του Χριστού. Η Κ.Δ. αποτελείται από 27 βιβλία και περιγράφει τη γέννηση και διδασκαλία του Κυρίου, τα πάθη και την ανάστασή του, τη μαρτυρία και το μαρτύριο της πρώτης Εκκλησίας, το έργο των αποστόλων χάριν του Ευαγγελίου, θεολογικά μηνύματα με μορφή Επιστολών και την Αποκάλυψη του αγίου Ιωάννη. Είμαστε σίγουροι όμως για την γνησιότητα και φερεγγυότητα της Καινής Διαθήκης; Απολύτως! Όχι μόνο τα τοπωνύμια, πρόσωπα, πολιτικοί και θρησκευτικοί τίτλοι, ονόματα, συνήθειες της εποχής του Χριστού αποδείχθηκαν από την Αρχαιολογία απολύτως ιστορικά και πραγματικά, αλλά και οι Ευαγγελιστές περιγράφουν ειλικρινέστατα και χωρίς να διστάζουν ωμή την αλήθεια των διαδραματιζόμενων γεγονότων.